

H
H
843

Vrouw Carolina

Houten spitsgat-jacht van 11,50 meter lengte
Ontwerp W. de Vries Lentsch jr.

HET jacht, waarvan wij ditmaal het ontwerp plaatsen is ongetwijfeld iets heel bijzonders in de Nederlandse zeilwereld. Het is dat vanwege het model, dat door de eigenaar werd gekozen, het is dat ook omdat het in ons land ongebruikelijk is geworden, dat een jacht van deze afmetingen van hout wordt gebouwd. In dat opzicht verkeren wij in een uitzonderingspositie, want in de meeste landen zou men daarin niet veel bijzonders zien, al zou ook de wijze waarop dit jacht van hout is gebouwd zeker veel waardering ondervinden.

Ja, dan is het type, dat hier wordt getoond, niet alleen iets bijzonders in onze jachtvloot, maar ook niet gemakkelijk te noemen. De ontwerper spreekt zelf van een Noorse jol, maar wij hebben deze term voor een kajuitjacht altijd oneigenlijk gevonden — wel toepasselijk voor een open spitsgat-boot, maar ongeschikt zeker voor een jacht van de afmetingen van de Vrouw Carolina, dat toch zeker niet de naam „jol” verdient.

Onder een spitsgat-jacht wordt meestal een boottype verstaan met een aangehangen roer, een draai-overboord. Juist het onbevredigende van zo'n roer waarvan, als het aan boord gelegd wordt, de kop naar buiten uitslaat, heeft de ontwerper bij dit jacht voorkomen. Men zou daarom misschien van een kanohek moeten spreken, maar daarvoor is de achteroverhang aan de korte kant. En zo geven wij er toch de voorkeur aan dit een spitsgatter te noemen.

Voor onze wateren is dit type zeker opmerkelijk en onmiddellijk gaan de gedachten daarbij naar de Oostzeelanden, vooral Denemarken, waar men nog talrijke houten vissersvaartuigen van dit type kan vinden en kan zien bouwen. Er is een tijd geweest, dat het Colin Archer-type, ontwikkeld door de Noorse jachtbouwer van die naam een grote roep van zeewaardigheid had, maar deze spitsgatters waren breder en hadden minder uitwatering, zodat men deze naam ons inziens zeker niet aan het ontwerp van Willem de Vries Lentsch jr. mag verbinden. Hij heeft kennelijk de liefde voor het stoere schip, die de eigenaar moet hebben bewogen om dit jacht zo te laten bouwen, goed aangevoeld. De liefde ook voor het prachtige

materiaal, dat hout is en eeuwig zal blijven, want wie dit jacht ziet zal niet ontkomen aan de grote bekoring, die hout, vooral als het blank-gelakt is, heeft voor een jacht. En zo is de Vrouw Carolina werkelijk een heel bijzonder schip geworden, dat ongetwijfeld waar het in Nederland ook mag varen opzien zal baren en waardering zal ondervinden.

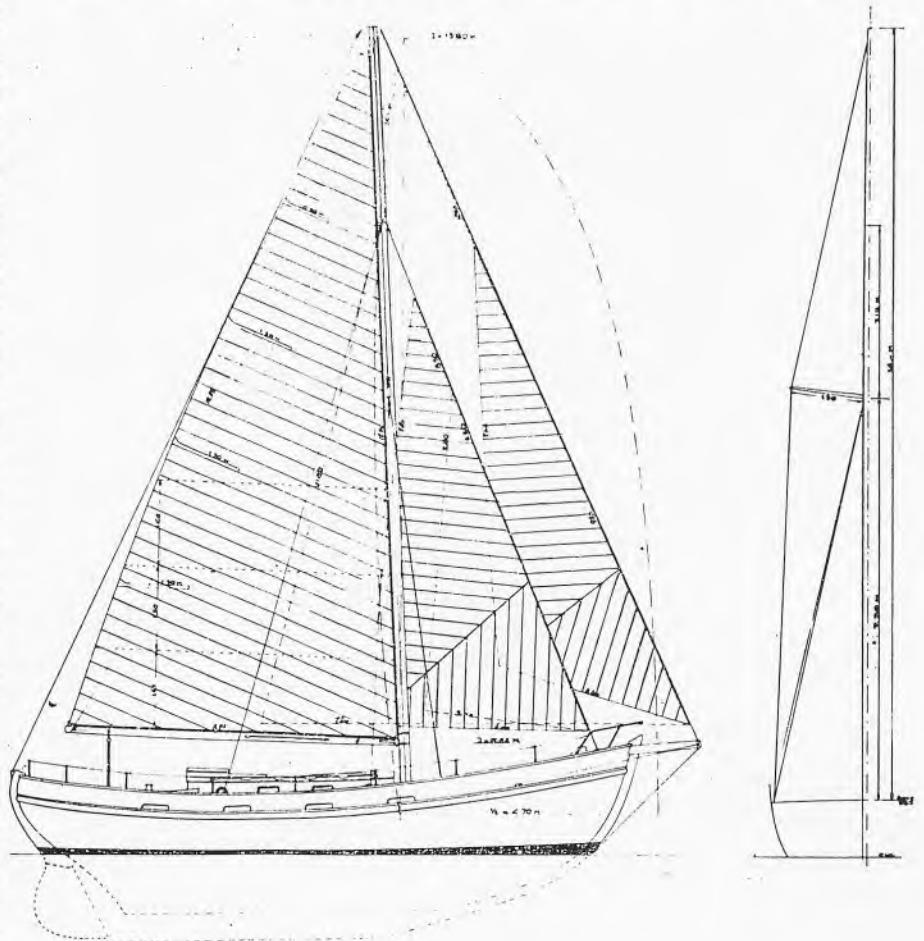
Waardering voor het mooie stoere model, dat zeewaardigheid doet voelen, waardering voor de mooie vormen en voor het prachtige materiaal, dat werd gebruikt en dat op zo'n fraaie wijze werd toegepast. Wij geven graag de ontwerper het woord om te vertellen van de overwegingen, die tot de bouw van dit jacht hebben geleid.

ONTWERPER W. de VRIES LENTSCH jr AAN HET WOORD

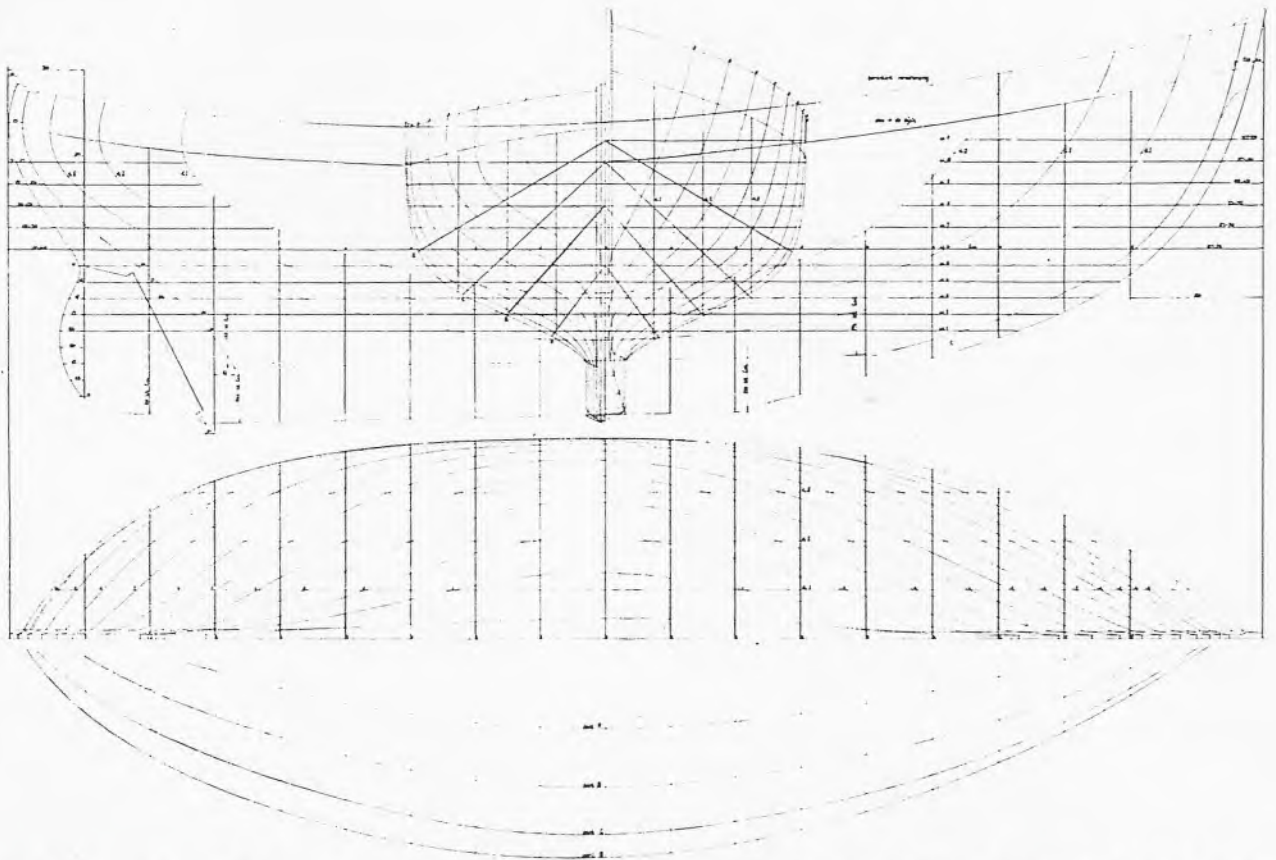
Het is voor de eigenaar en liefhebber van een rond of platbodem-jacht dikwijls een hele stap over te gaan tot de

aanschaffing van een scherp jacht. Hij zal het gemis vrezen van de ruimte en de gemakken van die oud-Nederlandse schepen met hun traditionele sierlijkheid van gebogen lijnen. Hij zal ook opzien tegen de grotere diepgang en beweeglijkheid. Zo was de opdracht bij het tekenen van dit jacht deze bezwaren zoveel mogelijk te ondervangen door bij een gegeven lengte een breed schip te ontwerpen, ruim onder dek en ook aan dek, waarbij zeker niet gedacht werd aan het zeilen van wedstrijden. Zo werd bij een matige diepgang een lange kiel gekozen, ten einde door voldoende koersstabiliteit de stuurman niet te vermoeien. Daarbij moest het model geschikt zijn voor het varen op de Zuidoostzee, nog altijd geen gemakkelijk water, een enkele maal op de Noordzee. Ten slotte werd de voorkeur gegeven aan de bouw geheel van hout omdat dit zoveel mooier is dan staal ... en goedkoper.

Zo kwam dit jacht met een lange waterlijn van 10 meter en korte over-

Spitsgat zeilkruiser Vrouw Carolina, ontwerp W. de Vries Lentsch Jr. Zeiltekening schaal 1 : 140. Zeiloppervlak 68 m², grootzeil 40 m², fok 15,50 m², kluitver 12,80 m², genua 44,80 m², stormfok 8,60 m², spinnaker ca. 115 m². Hiernaast de Vrouw Carolina onder zeil.
(Foto W. van Olphen Jr.)

hangen, die samen maar 1,50 meter meten tot stand. Een royaal vrijboord en een forse zeeg, waterlijnen van het onderwaterschip, die naar voren en achteren hol verlopen, gaven een vorm, die het op zee goed blijkt te doen. Daarbij is de snelheid zeer bevredigend gebleken en vaart dit jacht — mede dankzij de verschansing — opmerkelijk droog. Bovendien is het een stijf schip, dat pas bij windkracht 6 water aan dek krijgt en waarbij men niet eerder aan reven behoefte te denken.

Over de vorm van de tuigage is veel gedelibereerd. De voorkeur van de opdrachtgever ging aanvankelijk uit naar een gaffel-grootzeil met een korte gebogen gaffel, een botterzeil met losse broek. Ten slotte is het uitgedraaid op een torenzeil van dacron met een eenvoudige verstaging van de holle spruce mast. Ten einde het fokkestag gespannen te houden, konden bakstagen niet worden gemist. Ook was een korte boegspriet noodzakelijk, omdat anders niet genoeg zeil kon worden gevoerd zonder het schip loefgierig te maken. Deze boegspriet heeft nog het voordeel, dat het ploegschaaranker eraan kan worden opgehesen.

Bij de inrichting onder dek werden uiteraard de wensen en denkbeelden van de opdrachtgever gevolgd, die geleid hebben tot een zeer bevredigend interieur.

Ten slotte moet gezegd worden, dat het pleit voor de bouwwerf, de scheepswerf A. van Dam & Zn. te Aalsmeer, dat na de aflevering op de overeengekomen datum niet nog allerlei euvelen — de „kinderziekten” — verholpen behoeften te worden. Dat de eigenaar met zijn

scheepje zeer is ingenomen blijkt al vast te staan. Hoe hij nu denkt over de eigenschappen van ronde en platbodem-jachten is mij niet bekend, maar... oude liefde roest niet.

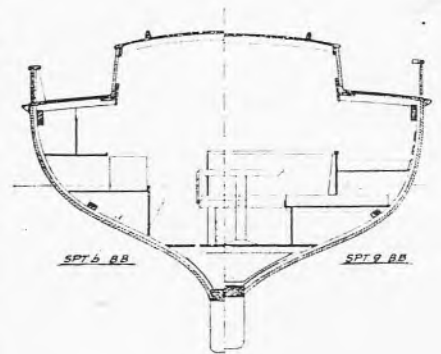
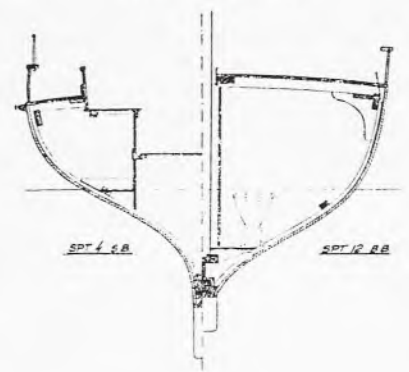
Bespreking van het ontwerp

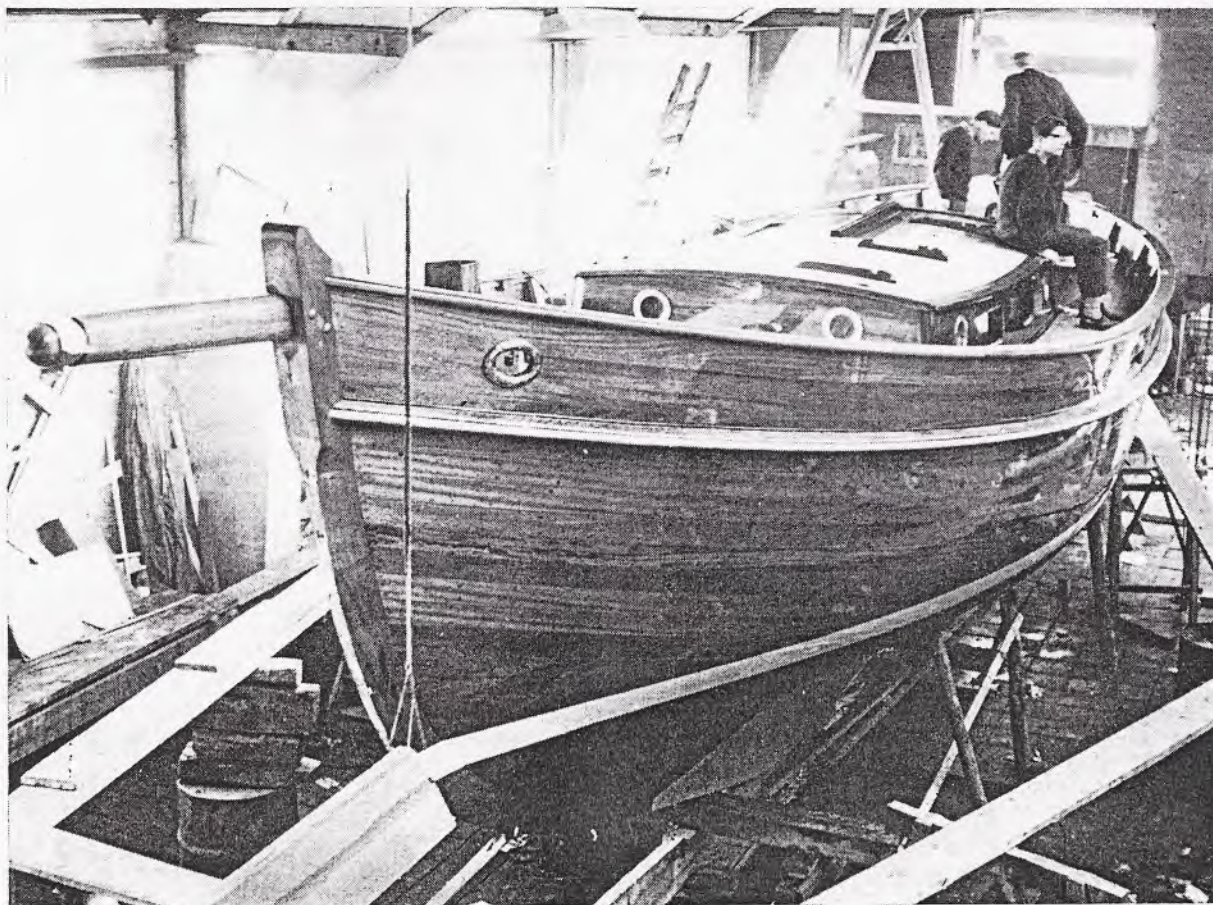
Tot zover dan de ontwerper. Dat de eigenaar, de heer W. van Olphen uit Amstelveen inderdaad met zijn nieuwe jacht ingenomen is, mochten wij uit zijn eigen mond horen. Dat is waarlijk geen wonder. Wie hart heeft voor een stoer schip, wie wil staan op een hecht en degelijk vaartuig, zal de *Vrouwe Carolina* een kostelijk jacht vinden. Zoals wij in de aanvang reeds zeiden: een zeer bijzonder schip, dat opvalt tussen de moderne zeiljachten. En, dat toch ondanks zijn traditionele noordelijke vormen en zijn uitvoering in massief hout, een goed zeilend jacht blijkt te zijn.

Wie de lijnentekening van dit jacht aandachtig bekijkt, zal getroffen worden door de evenwichtigheid van voor- en achterschip en door de slankheid van het onderwaterschip, spanten, waterlijnen, verticalen en sentlijnen. En toch toont het grootspant een vrij uitgesproken kim en is er dankzij ook de flinke breedte geen gebrek aan vormstabiliteit, zodat dit schip nog bij windkracht 6 zo weinig helt, dat het water niet aan dek komt. Daarbij heeft de romp ondanks de korte overhangen een behoorlijke mate van reserveverplaatsing, in het voorschip ook dankzij de forse zeeg. Het vrijboord lijkt ten gevolge van de verschansing hoger dan het werkelijk is.

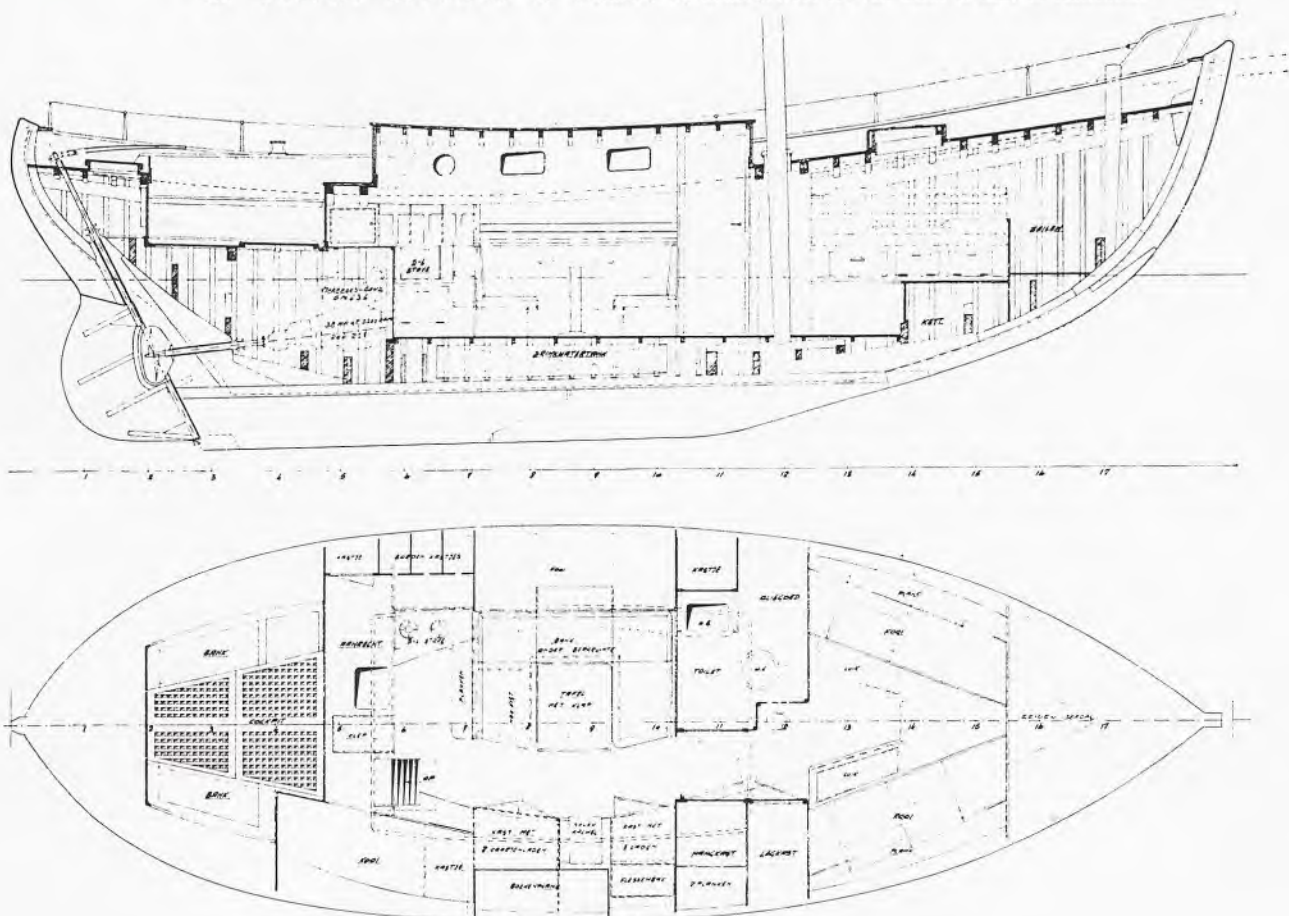
Men kan erover strijden of de vrij ijle torenkottertuigage met deze forse

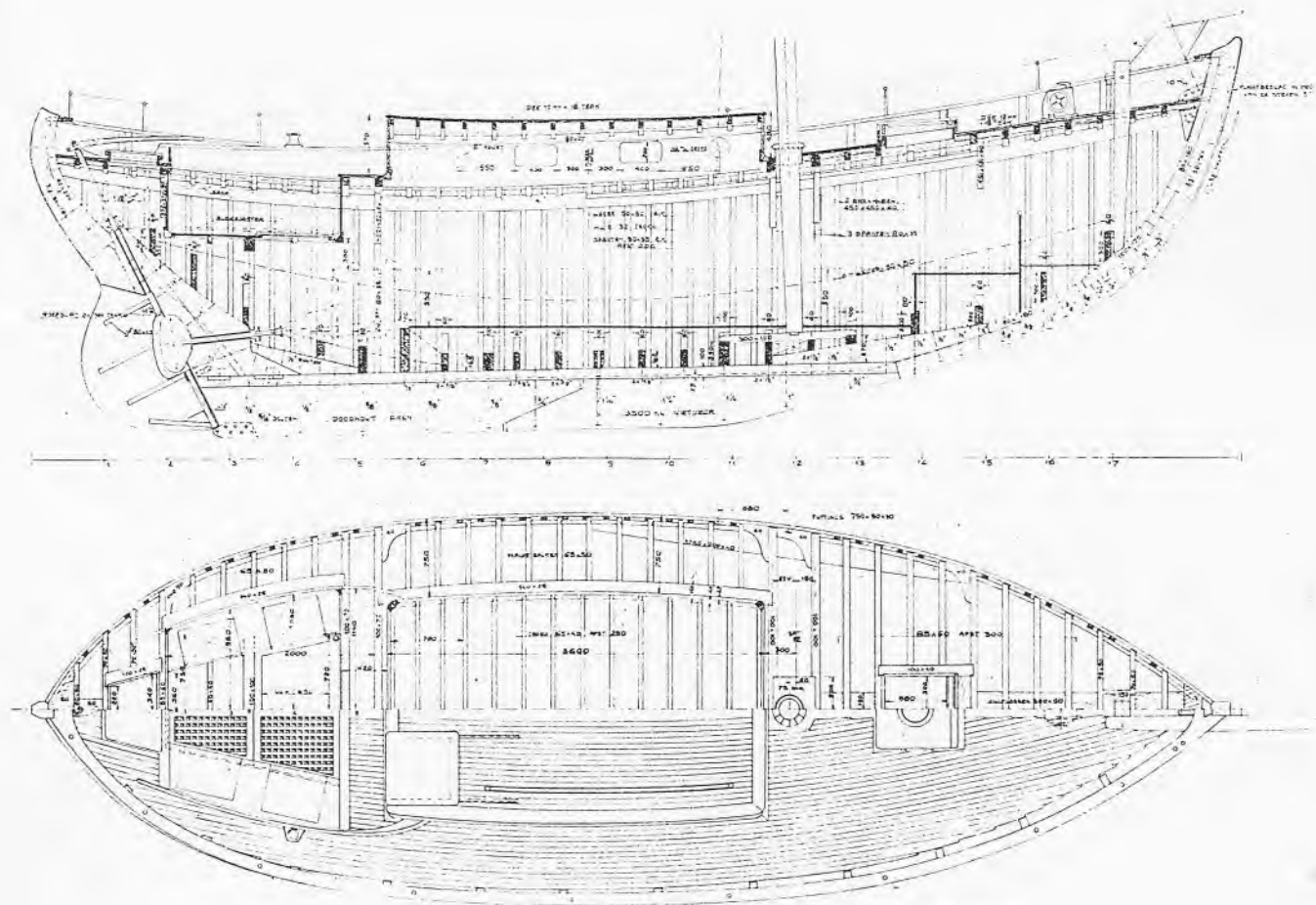
Spitsgat zeilkruiser *Vrouwe Carolina*, ontwerp W. de Vries Lentsch Jr., Amsterdam, bouw Scheepswerf A. van Dam & Zn, Aalsmeer. Lijnentekening, inrichting en dwarsdoorsneden. Schaal 1 : 70. Lengte over alles 11,50 m, lengte waterlijn 10 m, breedte 3,70 m, diepgang 1,60 m, waterverplaatsing 11,75 ton, ballast 3,50 ton gietijzer, 38 pk Mercedes Benz dieselmotor.

De Vrouw Carolina in aanbouw bij Scheepswerf A. van Dam & Zn., te Aalsmeer.

Bouwtekening van het spitsgatjacht *Vrouw Carolina*,
ontwerp W. de Vries Lentsch Jr., schaal 1 : 70.

romp voldoende overeenstemt en wij kunnen ons voorstellen dat een gaffelgrootzeil hierop zeker niet zou misstaan. Een feit is echter, dat het gekozen tuig praktisch is en toen wij het jacht onder zeil zagen moesten wij zeggen, dat deze zeilen zeker niet misstonden op het schip. De foto die wij afdrukken is er om dit te bewijzen. Toch is naar onze smaak de voordriehoek onvoldoende gevuld en zou een grotere kluiwer beter staan en zeer effectief zijn om de loefgierigheid, die de ontwerper noemt, tegen te gaan. De grote genuakluiwer zal immers voor licht weer dienen. Dat ten slotte werd afgezien van een bottergrootzeil was naar onze smaak een goed besluit.

De inrichting van dit 3,70 meter brede schip is zeer ruim. Grote breedte is daarvoor een waarborg. De stuurkuip geeft al direct een royale indruk en de brede zijdekken, beschermd door verschansing en zeereling, zo ook het voordek, dat slechts door het vooronderluik en de Simpson Lawrence ankerlier wordt onderbroken, geven de suggestie van een veel groter schip.

Van de kuip voert de neergang naar een doorgang die aan stuurboord van achter tot voor niet wordt onderbroken. Naast de trap is aan stuurboord een hondenkooi en aan bakboord is de kombuis, die niets te wenselijk overlaat. De kok kan zich hier goed bewegen zonder in de weg van het andere scheepsvolk te komen. Her vinden wij een Simpson-

Lawrence petroleum fornuis, dat cardanisch is opgehangen, en een roestvrij stalen gootsteen met een whale flipper pompje.

In de kajuit zijn aan stuurboord de kaartentafel en verschillende kasten met ertussen een kolenkacheltje met een afschroefbare schoorsteen door het dek. Butagas is geheel vermeden. Aan bakboord is in de zij een loodskooi en daarnaast is een U-vormige bank met een tafel met een uitklapblad. Van deze bank kan door uitschuiven van het middendeel een tweepersoonskooi worden gemaakt. Voor de kajuit zijn aan stuurboord kasten, onder andere een royale hangkast en is aan bakboord de toilet-ruimte. Het vooronder is de gastenhut met twee brede kooien, terwijl in de voorpiek voldoende ruimte is voor zeilen en wat dies meer zij. Ook is hier de kettingbak.

Er zijn dus vijf of zes slaapplekken aan boord en bij een volle bezetting zal men nog voldoende elleboogruimte kunnen hebben.

De drinkwatertank van 400 liter ligt onder de kajuitvloer. De brandstoftank bevat 200 liter dieselmotor voor de Mercedes Benz OM 636 dieselmotor van 38 pk bij 3.300 o.p.m., die op de schroefas van 3 op 1 worden gereduceerd. De kielballast bestaat uit gietijzer en weegt 3,50 ton; dat is 30 procent van de waterverplaatsing van 11,75 ton. De diepgang bedraagt 1,60 meter.

De constructie van dit jacht is een

beschouwing waard, zodat wij ook de bouwtekening weergeven. Opvallend is hoe overal waar dit te pas kan komen van de drogenaad constructie gebruik is gemaakt. Het jacht is gebouwd overeenkomstig de voorschriften van Lloyd's Register of Shipping, zonder echter het certificaat van deze classificatiemaatschappij. De huid is van 32 mm iroko, van welke houtsoort ook voor- en achterstevan, kiel, roer, wrangen en de zwaardere verbanddelen zijn gemaakt. De ingebogen spanten van 50 bij 35 mm eikehout staan op 200 mm afstand, terwijl de eiken dekbalken 85 bij 60 mm meten. De zware dekweger en de kimweger zijn ook van eikehout vervaardigd. Voor het dek, de opbouwanden en het roefdek is Burma-teak gebruikt en de dekken zijn van smalle delen gelegd en ongelakt gelaten, zodat gladde oppervlakken vermeden zijn. Overigens is al het hout boven water blank gelakt.

De Nederlandse jachtvloot heeft met de *Vrouw Carolina* een verrijking ondergaan. Wij hebben er een mooi en karakteristiek schip bij gekregen waarmede ontwerper en bouwer eer inleggen en dat de eigenaar zeker veel vreugde zal geven. Of hij zijn oude liefde, waarvan de ontwerper rept, zal betreuren, weten wij niet — het enige wat daar nog aan doet herinneren is de gebogen vlaggestok op het roer, die niet bij een scherp jacht past.

J. L.